

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2021/131

Karar Sayısı : 2024/51

Karar Tarihi : 22/2/2024

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Özgür ÖZEL, Engin ÖZKOÇ ile birlikte 132 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 28/10/2021 tarihli ve (85) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 14. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 423/B maddesinin (f) bendinde yer alan "...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü..." ibaresinin,

B. 22. maddesiyle 15/7/2018 tarihli 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin başlığı ile birlikte değiştirilen 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin,

C. 29. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 166. maddesine eklenen (2) ve (3) numaralı fıkraların,

Ç. 31. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Onüçüncü Bölümüne eklenen geçici 1. maddenin (1) numaralı fıkrasının,

D. 35. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen;

1. 792/Ç maddesinin (2) numaralı fıkrasının,

2. 792/F maddesinin,

3. 792/H maddesinin (1) ve (4) numaralı fıkralarının,

E. 39. maddesiyle;

1. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerinden çıkarılmasının,

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerine eklenmesinin,

F. Geçici 1. maddesinin,

1. (1) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerinin,

2. (2) ve (3) numaralı fıkralarının,

Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 13., 20., 104., 106. ve 128. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ KURALLARI

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin (CBK) iptali talep edilen kuralların da yer aldığı;

A. 14. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı CBK'ya eklenen 423/B maddesinin (f) bendi şöyledir:

"f) Bakanlık mekânsal veri altyapısının oluşturulması, geliştirilmesi ve işlenmesi ile Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütmek."

B. 22. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın başlığı ile birlikte değiştirilen 160. maddesinin (3) numaralı fıkrası şöyledir:

"(3) Başkanlığın yönetim ve koordinasyonunda Başkana yardımcı olmak üzere, iki başkan yardımcısı atanabilir. Başkan yardımcıları, Başkan tarafından verilen görevleri yerine getirir ve Başkana karşı sorumludur."

C. 29. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın 166. maddesine eklenen (2) ve (3) numaralı fıkraları şöyledir:

"(2) Başkanlıkta 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 24 üncü maddesine göre denetçi ve denetçi yardımcısı istihdam edilir. Bunlar mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 30 uncu maddesi uyarınca bağımsız genel müdürlük müfettiş ve müfettiş yardımcısına denktir.

(3) Başkan, Başkan Yardımcıları ile Rehberlik ve Denetim Başkanı, mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 30 uncu maddesi uyarınca sırasıyla Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkan Yardımcıları ile Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanına denktir."

Ç. 31. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın Onüçüncü Bölümü'ne eklenen geçici 1. maddenin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Göç İdaresi Başkanlığında Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Yabancılar Dairesi Başkanı, Uluslararası Koruma Dairesi Başkanı, İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanı, Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanı, Uyum ve İletişim Dairesi Başkanı, Düzensiz Göçle Mücadele Dairesi Başkanı, Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı,

Personel Dairesi Başkanı, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı, Eğitim Dairesi Başkanı kadrolarında bulunanların görevleri hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona erer.”

D. 35. maddesiyle (4) numaralı CBK'ya eklenen 792/Ç maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“(2) Başkanlığın hizmet birimleri ile bunların çalışma usul ve esasları, bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde belirtilen faaliyet alanı ile görev ve yetkilere uygun olarak Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

E. 35. maddesiyle (4) numaralı CBK'ya eklenen 792/F maddesi şöyledir:

“(1) Başkanlığın görevlerini yürütmede Başkana yardımcı olmak, Başkan tarafından verilen görevleri yapmak ve gerektiğinde Başkana vekâlet etmek üzere iki Başkan Yardımcısı atanabilir.”

F. 35. maddesiyle (4) numaralı CBK'ya eklenen 792/H maddesinin (1) ve (4) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Başkanlıkta 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek 41 inci maddesine göre araştırma, analiz, teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yetkisini haiz İklim Değişikliği Uzmanı ile İklim Değişikliği Uzman Yardımcısı istihdam edilebilir. İklim Değişikliği Uzmanı ve İklim Değişikliği Uzman Yardımcısı mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 30 uncu maddesi uyarınca Adalet Uzmanı ve Adalet Uzman Yardımcısına denktir.

(4) Başkan ve Başkan Yardımcıları, mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 30 uncu maddesi uyarınca sırasıyla Türkiye İstatistik Kurumu Başkan ve Başkan Yardımcılarına denktir.”

G. 39. maddesi şöyledir:

“Ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (I) sayılı Cetvelin ilgili bölümlerinden çıkarılmış, ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (I) sayılı Cetvelin ilgili bölümlerine eklenmiştir.

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADRONUN			
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Bilgi İşlem Dairesi Başkanı	1	1
TOPLAM			1

KURUMU : GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
MİAH	Genel Müdür	1	1
MİAH	Genel Müdür Yardımcısı	1	2
GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	2
GİH	Yabancılar Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Uluslararası Koruma Dairesi Başkanı	1	1
MİAH	Uyum ve İletişim Dairesi Başkanı	1	1
MİAH	Düzensiz Göçle Mücadele Dairesi Başkanı	1	1
MİAH	Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanı	1	1
GİH	İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanı	1	1
MİAH	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Personel Dairesi Başkanı	1	1
MİAH	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Eğitim Dairesi Başkanı	1	1
TOPLAM			16

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	2
GİH	Şube Müdürü	1	16
TOPLAM			18

KURUMU : TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Bilgi Teknolojileri Genel Müdürü	1	1
GİH	Daire Başkanı	1	3
TOPLAM			4

KURUMU : GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
MİAH	Göç İdaresi Başkanı	1	1
GİH	Göç İdaresi Başkan Yardımcısı	1	1
MİAH	Göç İdaresi Başkan Yardımcısı	1	1

MİAH	Düzensiz Göçle Mücadele Sınır Dışı İşleri Genel Müdürü	1	1
MİAH	Uluslararası Koruma Genel Müdürü	1	1
GİH	Uyum ve İletişim Genel Müdürü	1	1
GİH	Yabancılar Genel Müdürü	1	1
GİH	Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü	1	1
GİH	Rehberlik ve Denetim Başkanı	1	1
MİAH	Daire Başkanı	1	8
GİH	Daire Başkanı	1	15
GİH	Özel Kalem Müdürü	1	1
GİH	Basın ve Halkla İlişkin Müşaviri	1	1
GİH	Göç Araştırmaları Merkezi Müdürü	1	1
GİH	Denetçi	3	10
GİH	Denetçi	4	10
GİH	Denetçi	5	10
GİH	Denetçi Yardımcısı	8	15
GİH	Göç Uzmanı	3	40
GİH	Göç Uzmanı	4	40
GİH	Göç Uzmanı	5	40
GİH	Göç Uzmanı Yardımcısı	8	25
GİH	Göç Uzmanı Yardımcısı	9	25
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	5	4
GİH	Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	8	4
GİH	Şube Müdürü	1	5
GİH	Şube Müdürü	2	5
GİH	Şube Müdürü	3	5
GİH	Şef	3	25
GİH	Mütercim	8	5
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	10
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	5
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	15
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	24
TH	Mühendis	8	3
TH	Çözümleyici	8	2
TH	Programcı	8	2
TH	İstatistikçi	8	2
TOPLAM			366

KURUMU : GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	İl Müdür Yardımcısı	1	70
GİH	İl Müdür Yardımcısı	2	30
GİH	İl Müdür Yardımcısı	3	20
GİH	İlçe Göç İdaresi Müdürü	1	30
GİH	İlçe Göç İdaresi Müdürü	2	30
GİH	İlçe Göç İdaresi Müdürü	3	40
GİH	Merkez Müdürü	3	20

GİH	İl Göç Uzmanı	4	300
GİH	İl Göç Uzmanı	5	300
GİH	İl Göç Uzman Yardımcısı	8	100
GİH	İl Göç Uzman Yardımcısı	9	100
GİH	Şube Müdürü	1	20
GİH	Şube Müdürü	2	30
GİH	Şube Müdürü	3	50
GİH	Şef	3	100
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	30
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	30
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	30
GİH	Mütercim	8	25
TH	Mühendis	8	10
TOPLAM			1365

KURUMU : İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	İklim Değişikliği Başkanı	1	1
GİH	İklim Değişikliği Başkan Yardımcısı	1	2
GİH	Göç İdaresi Başkan Yardımcısı	1	1
GİH	I. Hukuk Müşaviri	1	8
GİH	Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Basın ve Halkla İlişkin Müşaviri	1	10
GİH	İklim Değişikliği Uzmanı	1	4
GİH	İklim Değişikliği Uzmanı	2	6
GİH	İklim Değişikliği Uzmanı	3	6
GİH	İklim Değişikliği Uzmanı	4	6
GİH	İklim Değişikliği Uzmanı	5	6
GİH	İklim Değişikliği Uzmanı	6	6
GİH	İklim Değişikliği Uzmanı	7	6
GİH	İklim Değişikliği Uzman Yardımcısı	8	40
GİH	İklim Değişikliği Uzman Yardımcısı	9	40
AH	Avukat	3	1
AH	Avukat	5	1
AH	Avukat	7	1
AH	Avukat	9	1
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	6	2
GİH	Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	9	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	5
GİH	Memur	6	2
GİH	Memur	7	2
GİH	Memur	8	2

GİH	Memur	9	3
GİH	Memur	12	4
GİH	Sekreter	3	1
GİH	Sekreter	5	1
GİH	Sekreter	7	2
TH	Mühendis	1	2
TH	Mühendis	3	2
TH	Mühendis	4	1
TH	Mühendis	5	3
TH	Kimyager	1	1
TH	Kimyager	3	1
TH	Kimyager	5	2
SH	Biolog	1	1
SH	Biolog	3	1
SH	Biolog	5	2
YH	Hizmetli	5	1
YH	Hizmetli	8	1
YH	Hizmetli	10	2
TOPLAM			200

”

Ğ. Geçici 1. maddesi şöyledir:

“1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla;

a) Tarım ve Orman Bakanlığının mülga Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğünün kullanımında olan her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç, malzeme, demirbaş; bu Genel Müdürlüğe ait yazılı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıtlar ve dokümanlar ile veri tabanları ve hizmet sunucuları; bu Genel Müdürlüğün yürüttüğü hizmetlerden doğan borç ve alacaklar ile hak ve yükümlülükler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına devredilmiş sayılır.

b) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü İklim Değişikliği ve Uyum Daire Başkanlığında görev yapan 657 sayılı Kanuna tabi memurlar, kadrolarıyla birlikte İklim Değişikliği Başkanlığına devredilmiş, bu personele ilişkin kadrolar 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (I) sayılı Cetvelin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bölümünden çıkarılmış ve İklim Değişikliği Başkanlığı bölümüne eklenmiş sayılır. Bu fıkraya göre devredilen personelden çevre ve şehircilik uzman ile çevre ve şehircilik uzman yardımcılarının kadro unvanları, devredildikleri söz konusu Başkanlık için düzenlenen aynı nitelikteki durumlarına uygun kadronun unvanıyla değiştirilmiş sayılır.

c) Kadroları Tarım ve Orman Bakanlığında bulunanlardan anılan Bakanlığın mülga Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğünde görev yapan 657 sayılı Kanuna tabi memurlar, kadrolarıyla birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına devredilmiş, bu personele ilişkin kadrolar 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (I) sayılı Cetvelin Tarım ve Orman Bakanlığı bölümünden çıkarılmış ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bölümüne eklenmiş sayılır. Bu fıkraya göre devredilen personelden tarım ve orman uzmanı ile tarım ve orman uzman yardımcılarının kadro unvanları, devredildikleri söz konusu Bakanlık için düzenlenen aynı nitelikteki durumlarına uygun kadronun unvanıyla değiştirilmiş sayılır.

(2) *Bu maddeye göre devredilen personelin önceki kurumlarında ve/veya kadrolarında geçirdikleri süreler yeni kurumlarında ve/veya kadrolarında geçirilmiş sayılır.*

(3) *Bu madde kapsamında unvanı veya görev yaptığı birim ya da bakanlığı değişenlerden mali hakları hususunda haklarında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci maddesi veya ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulananlar hakkında anılan düzenlemelerin uygulanmasına devam edilir.”*

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI ve İrfan FİDAN'ın katılımlarıyla 30/12/2021 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Ömer DURSUN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu CBK kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri okunup incelendikten sonra gereği görüldüğü düşünüldü:

A. Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Anayasal Çerçevesi ve Yargısal Denetimi

3. Anayasa Mahkemesi CBK'ların anayasal çerçevesini ve yargısal denetimine ilişkin ilkeleri daha önceki kararlarında belirlemiştir. Buna göre CBK'ların yargısal denetiminde öncelikle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci ila dördüncü cümlelerinde belirtilen konu bakımından yetki kurallarına uygunluğu ele alınmalıdır. Bu kapsamda düzenlemenin; yürütme yetkisine ilişkin olması, Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili olmaması, Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen ya da kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin olmaması gerekir. Anılan fıkra yönünden herhangi bir aykırılık tespit edilmemesi durumunda ise bu defa CBK'ların içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi yapılmalıdır (AYM, E.2019/78, K.2020/6, 23/1/2020, §§ 3-13; E.2019/31, K.2020/5, 23/1/2020, §§ 3-13; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 3-13; E.2018/155, K.2020/27, 11/6/2020, §§ 3-13).

B. CBK'nın 14. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'ya Eklenen 423/B Maddesinin (f) Bendinde Yer Alan “...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü...” İbaresinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

4. Dava dilekçesinde özetle; kişisel verilerin toplanması ve işlenmesine ilişkin faaliyetlerin münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiği, kanunla genel çerçevesi

belirlenmeksizin kurumlara veri toplama yetkisi verilmesinin hukuki belirlilik ilkesine aykırılık oluşturduğu belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 8., 13., 20. ve 104. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

5. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 8., 13. ve 20. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

6. Kuralla Tarım ve Orman Bakanlığının hizmet birimlerinden Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğüne Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütmek görevi verilmiştir.

7. Anayasa Mahkemesinin benzer konularda verilen kararların en sonucusu olan 09/11/2022 tarihli ve E.2018/123, K.2022/138 sayılı kararında Gelir İdaresi Başkanlığının uygulama ve Veri Yönetimi Daire Başkanlığına CBK ile verilen "...her türlü bilgi, veri ve istatistiği toplamak..." görevinin yalnızca teşkilatlanma ile kurumsal yapı ve işleyişin düzenlenmesinden ibaret olmadığını, bu görevin bilgi ve verilerin vergi mükelleflerinin kişisel nitelikteki verilerini toplamayı da içerdiğini belirterek kuralın iptaline karar vermiştir.

8. Ancak eldeki kuralda Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğüne Tarım ve Orman Bakanlığının ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi görevi değil, bu hususlarda çalışmalar yapmak görevi verilmiştir.

9. Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğüne verilen görev diğer kamu kurum ve kuruluşlarının organizasyon yapısına benzer şekilde kurumun bilgi sistemini kurmak ve geliştirmek şeklindedir. Bu itibarla bu birime kişisel verileri toplama değil, başka birimler tarafından toplanan verilerin iletilebileceği ve diğer birimler tarafından kullanılabilmesi altyapı çalışması sayılabilecek bir bilgi sistemi kurma görevi verildiği görülmektedir. Bir başka deyişle ibarenin yer aldığı fıkrafta "...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütmek," hükmüne yer verilerek Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğünün görevi verilerin iletilmesi ve temin edilmesi değil, bu konularda çalışma yapılması olarak düzenlenmiştir. Bu itibarla kuralla doğrudan verilerin işlenmesi ve temin edilmesi konularında düzenleme yapılması söz konusu değildir.

10. Bu çalışmalar yapılırken Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğünün ilgili kanunu, CBK ve diğer düzenlemelere uygun davranması gerektiği açıktır.

11. Anayasa Mahkemesi, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluşların, bakanlıkların ve bağlı kuruluşlarının, kamu tüzel kişiliklerinin kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasına ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygun olup olmadığı hususunu daha önceki bazı kararlarında değerlendirmiştir. Bu kapsamda söz konusu kurum ve kuruluşların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri

ile teşkilat yapılarıyla ilgili düzenlemelerin idarenin teşkilat yapısı ile ilgili olup yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu, Anayasa’da CBK ile düzenlenmesi yasaklanan haklar ve ödevlerle ilgisinin bulunmadığı ve Anayasa’nın 106. maddesinin on birinci fıkrasının “*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.*” ile Anayasa’nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasının “*Kamu tüzel kişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur.*” şeklindeki hükümleriyle bağlantılı olarak Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönünün de bulunmadığı ifade edilmiştir (AYM, E.2019/71, K.2020/82, 30/12/2020, § 27; E.2018/134, K.2021/13, 3/3/2021, § 30; E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021, §§ 17-22; E.2018/133, K.2021/70, 13/10/2021, § 22; E.2021/50, K.2021/89, 16/12/2021, §§ 18-23; E.2021/91, K.2021/106, 30/12/2021, §§ 19-25; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 27, 28; E.2022/37, K.2023/44, 9/3/2023, §§ 9,10).

12. İnceleme konusu CBK kuralı yönünden de bu kuraldan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

13. Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesinde “*Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz.*” denilmiştir. Buna göre CBK’ların anılan Anayasa hükmü yönünden denetimi yapılırken CBK ile düzenlenen alanda hüküm ifade eden, bu bağlamda karşılaştırmaya esas olabilecek, daha önce kabul edilmiş bir kanun hükmünün bulunup bulunmadığının tespit edilmesi gerekir (AYM, E.2021/86, K.2023/34, 22/02/2023, § 11).

14. Bu itibarla kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

15. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ bu görüşe katılmamışlardır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

16. Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

17. Hukuk devletinin temel unsurlarından biri *belirlilik* ilkesidir. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarına göre anılan ilke, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olmasını gerektirmektedir.

18. Anılan ilkenin yürütmenin asli düzenleyici işlemi niteliğinde olan CBK'lar bakımından da geçerli olduğunda şüphe bulunmamaktadır.

19. Kuralla Tarım ve Orman Bakanlığının hizmet birimlerinden Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğüne Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin işlenmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütme görevi verilmiştir. Bakanlığın ihtiyaç duyabileceği verilerin (1) numaralı CBK'nın 410. maddesi ile kendisine verilen görevlere ilişkin olacağı açıktır. Bu görevlere ilişkin ihtiyaç duyulabilecek veriler de zaman ve konjonktüre göre değişkenlik gösterebilir. Bu itibarla Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğüne Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütme görevi veren kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

20. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ bu görüşte katılmamışlardır.

C. CBK'nın 22. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'nın Başlığı İle Birlikte Değiştirilen 160. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

21. Dava dilekçesinde özetle; kamu görevlilerinin kadro ihdası ve atanmalarına ilişkin hususların CBK ile düzenlenmesi yasak alana ilişkin olduğu belirtilen konuların münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

22. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

23. Kural Göç İdaresi Başkanlığının yönetim ve koordinasyonunda Başkana yardımcı olmak üzere iki başkan yardımcısı atanabileceğini düzenlemektedir. Bu itibarla kural Göç İdaresi Başkanlığına iki adet başkan yardımcısı kadrosunun ihdas edilmesi şeklinde bir düzenleme getirmektedir.

24. Anayasa Mahkemesi; bakanlıkların ve bağlı kuruluşlarının, CBK ile kurulan kamu tüzel kişiliklerinin, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluşların kadrolarının ihdası ve iptaline ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygun olup olmadığı hususunu daha önceki bazı kararlarında değerlendirmiştir. Bu kapsamda söz konusu kurum ve kuruluşların kadrolarının ihdası ve iptaliyle ilgili düzenlemelerin idarenin teşkilat yapısı ile

ilgili olup yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu, Anayasa’da CBK ile düzenlenmesi yasaklanan haklar ve ödevlerle ilgisinin bulunmadığı ve Anayasa’nın 106. maddesinin on birinci fıkrasının “*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir*” ile Anayasa’nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasının “*Kamu tüzel kişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur*” şeklindeki hükümleriyle bağlantılı olarak Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönünün de bulunmadığı ifade edilmiştir (AYM, E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021, §§ 17-22; E.2021/50, K.2021/89, 16/12/2021, §§ 18-23; E.2021/91, K.2021/106, 30/12/2021, §§ 19-25; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 27, 28; E.2022/37, K.2023/44, 9/3/2023, §§ 9, 10).

25. Göç İdaresi Başkanlığına kadro ihdasına yönelik düzenleme içeren dolayısıyla anılan Başkanlığın teşkilat yapısıyla ilgili bir düzenleme getiren dava konusu kural yönünden, belirtilen kararlardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

26. Bu itibarla kural Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

27. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanun yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

28. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

29. CBK’nın 14. maddesiyle (1) numaralı CBK’ya eklenen 423/B maddesinin (f) bendinde yer alan “*...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü...*” ibaresinin içerik yönünden Anayasa’ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

30. Kuralla Göç İdaresi Başkanlığına kadro ihdas edilmesi öngörülmektedir. Atama yapılabilecek kadro ve sayıları ile çalışacakları alanlar açık, net ve anlaşılır bir şekilde düzenlendiğinden kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

31. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa’nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Ç. CBK’nın 29. Maddesiyle (4) Numaralı CBK’nın 166. Maddesine Eklenen (2) ve (3) Numaralı Fıkraların İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

32. Kuralda Göç İdaresi Başkanlığında 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin (KHK) ek 24. maddesine göre denetçi ve denetçi yardımcısı istihdam edilebileceği hüküm altına alınmıştır.

33. Kuralın atıfta bulunduğu 375 sayılı KHK'nın ek 24. maddesinin birinci fıkrasında bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmasına ilişkin CBK'larda öngörülmesi kaydıyla bakanlık, kurum ya da birim düzeyinde müfettiş, denetmen, denetçi, kontrolör, aktüer ile müfettiş yardımcısı, denetmen yardımcısı, denetçi yardımcısı, aktüer yardımcısı ve stajyer kontrolör istihdam edilebileceği düzenlenmiştir.

34. Anılan maddenin ikinci fıkrasında merkez teşkilatına ait kadro veya pozisyonlarda istihdam edilecekler hakkında 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 41. maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ile yabancı dil şartı hariç olmak üzere beşinci fıkrasında yer alan hükümlerin kıyasen uygulanacağı belirtilmiştir. Söz konusu Kanun'un ek 41. maddesinin ikinci fıkrasında uzman yardımcılığına atanabilmek için gerekli şartlar belirlenmiş, üçüncü fıkrasında uzman yardımcılarının mesleğe özel yarışma sınavı ile alınacağı düzenlenmiş, beşinci fıkrasında uzman yardımcılığına atananların en az üç yıl çalışmaları ve hazırlayacakları uzmanlık tezinin kabul edilmesi şartıyla yeterlik sınavına girmeye hak kazanacakları kurala bağlanmıştır.

35. 375 sayılı KHK'nın ek 24. maddesinin üçüncü fıkrasında ise taşra teşkilatına ait kadro veya pozisyonlarda istihdam edilecekler hakkında 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ile yabancı dil ve tez şartı hariç olmak ve yeterlik sınavı yazılı ve sözlü aşamalardan oluşmak üzere beşinci fıkrada yer alan hükümlerin kıyasen uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

36. Anılan KHK'nın ek 24. maddesinin beşinci fıkrasında bu madde kapsamında istihdam edilen yardımcı veya stajyerlerden verilen ilave süre içerisinde tezlerini sunmayan ya da ikinci defa hazırladıkları tezleri de kabul edilmeyenlerin, ikinci sınavda da başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanların yardımcı ya da stajyer unvanını kaybedecekleri ve kurumlarında durumlarına uygun kadro veya pozisyonlara atanacakları düzenlenmiştir.

37. KHK'nın ek 24. maddesinin altıncı fıkrasında bu madde kapsamında istihdam edilecek personelin mesleğe alınması, yetiştirilmesi, yarışma ve yeterlik sınavları, çalışma usul ve esasları, hizmetin gerektirmesi hâlinde birim veya görev yeri itibarıyla yer değiştirme esasları ile diğer hususların Devlet Personel Başkanlığının görüşü alınarak kurumlarınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

38. Bu itibarla kuralın atıfta bulunduğu KHK'nın ek 24. maddesinde bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında denetçi veya denetçi yardımcısı istihdam edilebilmesi, anılan kurumların teşkilatlanmasına ilişkin CBK'larda bu hususun öngörülmüş olması şartına bağlanmıştır. Dava konusu kuralla söz konusu maddede belirtilen usul ve esaslara göre Göç İdaresi Başkanlığında denetçi ve denetçi yardımcısı istihdam edilmesine imkân tanınmıştır.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

39. Dava dilekçesinde özetle; kamu görevlilerinin mali ve sosyal hakları ile istihdamına ilişkin hususların münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiği, CBK çıkarma yetkisinin anayasal çerçeve dışında kullanılmasının Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ile kuvvetler ayrılığı ilkeleriyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. (2) Numaralı Fıkranın Birinci Cümlesi

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

40. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

41. Kuralla Göç İdaresi Başkanlığında 375 sayılı KHK'nın ek 24. maddesine göre denetçi ve denetçi yardımcısı istihdam edileceği düzenlenmiştir.

42. Anayasa Mahkemesinin önceki bir kararında belirtildiği üzere personel istihdamı idarenin teşkilat yapısı ile ilgili olup idarenin kuruluş ve görevlerinin bir parçasını teşkil etmektedir (AYM, E.2018/123, K.2022/138, 9/11/2022, § 55).

43. Kuralın Bakanlıkta 375 sayılı KHK'nın ek 24. maddesi uyarınca denetçi ve denetçi yardımcısı istihdamına ilişkin düzenleme öngördüğü, bu itibarla yürütme yetkisine ilişkin bir hususu düzenlediği açıktır.

44. Kural, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevler ile ilgili herhangi bir düzenleme de içermemektedir.

45. Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması yönünden CBK'larla düzenleme yapılmasına açıkça izin verilmiştir.

46. Personel istihdamı ile teşkilat arasında yakın bir ilişki olup istihdam hususu düzenlenmeden bir bakanlığın teşkilatlanmasından söz edilemeyeceğinden bakanlık ve bağlı kuruluşlarında personel istihdamıyla ilgili düzenlemelerin de Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile yapılması mümkündür. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 106. maddesiyle bağlantılı olarak 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü de bulunmamaktadır (AYM, E.2018/123, K.2022/138, 9/11/2022, § 58; E.2020/54, K.2022/165, 29/12/2022, § 23).

47. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanun yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

48. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

ii. Kurahın İçerik Yönünden İncelenmesi

49. CBK'nın 14. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya eklenen 423/B maddesinin (f) bendinde yer alan "...*Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü...*" ibaresinin içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

50. Dava konusu kuralla Göç İdaresi Başkanlığında denetçi ve denetçi yardımcısı istihdamına ilişkin usul ve esaslar hakkında 375 sayılı KHK'nın ek 24. maddesine atıf yapılmaktadır. Dolayısıyla dava konusu kuralda düzenlemeye konu olan bu alanda hukuk devletinin temel unsurlarından biri olan belirlilik ilkesinin gereği olarak kurallaştırmanın yapıldığından söz edilebilmesi için kuralın atıfta bulunduğu KHK hükmünde anılan personelin istihdamına ve bununla bağlantılı olarak hukuki statülerine ilişkin temel ilkelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir olarak belirlenmiş olması gerekir.

51. Bu bağlamda söz konusu KHK'nın ek 24. maddesinde, anılan madde kapsamında personel istihdamına ilişkin usul ve esasların açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel şekilde saptanmış olduğu görüldüğünden dava konusu kural bu yönüyle bir belirsizlik içermemektedir.

52. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

b. CBK'nın (2) Numaralı Fıkranın İkinci Cümlesi İle (3) Numaralı Fıkra

53. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralların Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

54. Kurallarla Göç İdaresi Başkanlığında istihdam edilen denetçi ve denetçi yardımcılarının mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından 375 sayılı KHK'nın ek 30. maddesi uyarınca bağımsız genel müdürlük müfettiş ve müfettiş yardımcılara denk olduğu, Başkan, Başkan Yardımcıları ile Rehberlik ve Denetim Başkanının ise mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından 375 sayılı KHK'nın ek 30. maddesi uyarınca sırasıyla Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı, Sosyal

Güvenlik Kurumu Başkan Yardımcıları ile Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanına denk olduğu düzenlenmiştir.

55. Anayasa Mahkemesi memurlar ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarıyla ilgili hükümlerin mülkiyet hakkına ilişkin düzenleme içerdiğine, özlük işlerinin de Anayasa'nın 128. maddesi gereğince kanunla düzenlenmesi gerektiğine bu nedenle anılan hususların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri uyarınca CBK ile düzenlenemeyeceğine karar vermiştir (AYM, E.2018/123, K.2022/138, 9/11/2022, §§ 74-79). Dava konusu kurallarla da Göç İdaresi Başkanlığında istihdam edilen Başkan, Başkan Yardımcıları, Rehberlik ve Denetim Başkanı, denetçi ve denetçi yardımcılarının mali ve sosyal haklarıyla diğer özlük işlerine ilişkin düzenlemeye yer verildiğinden anılan karardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

56. Açıklanan nedenlerle dava konusu kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kuralların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralların ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kurallar konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

D. CBK'nın 31. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'nın Onüçüncü Bölümü'ne Eklenen Geçici 1. Maddenin (1) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

57. Dava dilekçesinde özetle; kamu görevlilerinin kadro iptaline ilişkin düzenlemelerin CBK ile yapılmasının yasak alan kapsamında kaldığı, kadroya ilişkin hususların münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 7., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

58. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

59. Kural, yeniden yapılandırılan Göç İdaresi Başkanlığında Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Yabancılar Dairesi Başkanı, Uluslararası Koruma Dairesi Başkanı, İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanı, Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanı, Uyum ve İletişim Dairesi Başkanı, Düzensiz Göçle Mücadele Dairesi Başkanı, Bilgi

Teknolojileri Dairesi Başkanı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı, Personel Dairesi Başkanı, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı, Eğitim Dairesi Başkanı kadrolarında bulunanların görevlerinin maddenin yürürlüğe girmesi ile hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona ereceğini düzenlemektedir.

60. Kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapısı içinde yer alan kadro unvanlarındaki değişikliklere bağlı olarak söz konusu kadrolarla ilgili olarak gerçekleştirilen atama veya göreve son verme işlemleri de idarenin teşkilat yapısıyla ilgili düzenlemelerin bir sonucudur. Dolayısıyla CBK'nın 22. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın başlığı ile birlikte değiştirilen 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesine konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

61. Bu itibarla, Göç İdaresi Başkanlığı kadrolarının iptal edilmesine bağlı olarak o kadrolardaki görevi yürüten kişilerin görevlerinin son ermesini öngören, dolayısıyla Göç İdaresi Başkanlığının teşkilat yapısıyla ilgili bir düzenleme getiren dava konusu kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

62. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açığa düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

63. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

64. CBK'nın 14. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya eklenen 423/B maddesinin (f) bendinde yer alan "...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü..." ibaresinin içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

65. Kuralla görevleri sona erecek makamlar ve yapılan atıfların belirtilen hizmet alanında yeni oluşturulan idarenin teşkilat yapısı içinde nereye yapılmış sayılacağı açık, net ve anlaşılır bir şekilde düzenlendiğinden kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

66. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

E. CBK'nın 35. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'ya Eklene 792/Ç Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

67. Dava dilekçesinde özetle; kuralla idareye genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisinin tanındığı, bu durumun yasama yetkisinin devredilemezliği, Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ile kuvvetler ayrılığı ilkeleriyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104., ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

68. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11. ve 128. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme, anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

69. İklim Değişikliği Başkanlığı küresel iklim değişikliği ve ozon tabakasının incelenmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasına ve yeşil kalkınmaya yönelik plan, politika ve stratejilerin belirlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası çalışmalarını yapmak, gerekli müzakereleri gerçekleştirmek ve diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı bir kurum olarak kurulmuştur.

70. (4) numaralı CBK'nın 792/A ila 792/H maddelerinde İklim Değişikliği Başkanlığının kuruluş amacı, görev ve yetkileri ile personeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

71. Anılan CBK'nın 792/Ç maddesinin (1) numaralı fıkrasında kurumun merkez teşkilatından oluştuğu belirtilmiş, dava konusu (2) numaralı fıkrasında ise İklim Değişikliği Başkanlığının hizmet birimleri ile bunların çalışma usul ve esaslarının bu CBK'da belirtilen faaliyet alanı ile görev ve yetkilere uygun olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını tarafından çıkarılan yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir.

72. Anayasa Mahkemesi, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluşların, bakanlıkların ve bağlı kuruluşlarının, kamu tüzel kişiliklerinin kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasına ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygun olup olmadığı hususunu daha önceki bazı kararlarında değerlendirmiştir. Bu kapsamda söz konusu kurum ve kuruluşların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri ile teşkilat yapılarıyla ilgili düzenlemelerin idarenin teşkilat yapısı ile ilgili olup yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu, Anayasa'da CBK ile düzenlenmesi yasaklanan haklar ve ödevlerle ilgisinin bulunmadığı ve Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasının "*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.*" ile Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasının "*Kamu tüzel kişiliği, kanunla*

veya *Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur.*” şeklindeki hükümleriyle bağlantılı olarak Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönünün de bulunmadığı ifade edilmiştir (AYM, E.2019/71, K.2020/82, 30/12/2020, § 27; E.2018/134, K.2021/13, 3/3/2021, § 30; E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021, §§ 17-22; E.2018/133, K.2021/70, 13/10/2021, § 22; E.2021/50, K.2021/89, 16/12/2021, §§ 18-23; E.2021/91, K.2021/106, 30/12/2021, §§ 19-25; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 27, 28; E.2022/37, K.2023/44, 9/3/2023, §§ 9, 10).

73. İklim Değişikliği Başkanlığının hizmet birimleri ile bunların çalışma usul ve esaslarının yönetmelikle belirleneceğini öngören kural, Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

74. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

75. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

76. 6216 sayılı Kanun’un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa’nın 106. maddesi yönünden incelenmiştir.

77. Anayasa’nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında bakanlıkların görevleri ve yetkilerinin CBK’yla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. CBK’ya tanınan bu asli yetkinin başka bir idari işleme bırakılması mümkün değildir. Bununla birlikte yürütme organının CBK çıkarmaya yetkili olduğu konuya ilişkin her türlü ayrıntıyı CBK ile düzenlemesi ve bu düzenlemelerin gereğini bizzat yerine getirmesi gerekli olmayıp CBK ile konuya ilişkin temel kuralları belirledikten ve genel çerçeveyi çizdikten sonra bu çerçevenin içinde kalan hususları, düzenleyici nitelikteki diğer işlemlerle belirlemesi ve bu düzenlemeler kapsamında yerine getirilmesi gerekli tasarrufları da ilgili idareye bırakması mümkündür.

78. Anılan CBK’nın 792/Ç maddesinin (1) numaralı fıkrasında kurumun Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının merkez teşkilatından oluştuğu belirtilmiş, dava konusu (2) numaralı fıkrasında ise İklim Değişikliği Başkanlığının hizmet birimleri ile bunların çalışma usul ve esaslarının, bu CBK’da belirtilen faaliyet alanı ile görev ve yetkilerine uygun olarak anılan Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir.

79. İklim Değişikliği Başkanlığının kuruluş amacı, görevleri, yetkileri, faaliyet konusu (4) numaralı CBK’nın 792/A ila 792/H maddelerinde belirlenmiş, kuralla Başkanlığın hizmet birimleri ile bunların çalışma usul ve esaslarının da anılan maddelerde belirtilen faaliyet alanı ile görev ve yetkilere uygun olarak Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirleneceği öngörülmüştür.

80. Bu itibarla İklim Değişikliği Başkanlığının görev ve yetkilerine ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisine ilişkin temel kurallar belirlenmiş ve genel çerçeve çizilmiştir.

81. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. ve 106. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ bu görüşe katılmamışlardır.

F. CBK'nın 35. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'ya Eklenen 792/F Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gereçesi

82. Dava dilekçesinde özetle; CBK'nın 22. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın başlığı ile birlikte değiştirilen 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesine ilişkin gerekçelerle kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Maddenin "...Başkan tarafından verilen görevleri yapmak ve gerektiğinde Başkana vekâlet etmek..." Bölümü

83. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 128. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

84. Kuralla Başkanlığın görevlerini yürütmede Başkana yardımcı olmak üzere atanması öngörülen Başkan yardımcılara, Başkan tarafından verilen görevleri yapma ve gerektiğinde Başkana vekâlet etme görevleri verilmiştir.

85. Anayasa Mahkemesi memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygun olup olmadığı hususunu daha önce değerlendirmiştir. Bu kapsamda memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev, yetki ve sorumluluklarının Anayasa'nın 128. maddesi uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiğinden, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesi uyarınca CBK ile düzenlenemeyeceğine karar vermiştir (bkz. AYM, E.2019/96, K.2022/17, 24/2/2022, §§ 58-61).

86. Başkana yardımcı olarak atanması öngörülen başkan yardımcılarının görevlerine ilişkin düzenleme öngören dava konusu kural yönünden anılan içtihattan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

87. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE ve Yılmaz AKÇİL bu görüşe katılmamışlardır.

Kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmemiştir.

Kural konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

b. Maddenin Kalan Kısmı

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

88. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 128. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

89. Kuralla İklim Değişikliği Başkanlığının görevlerini yürütmede Başkana yardımcı olmak üzere iki Başkan Yardımcısı atanabileceği belirtilmiştir.

90. CBK'nın 22. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın başlığı ile birlikte değiştirilen 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

91. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanun yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

92. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

ii. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

93. CBK'nın 22. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın başlığı ile birlikte değiştirilen 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

94. Kuralla İklim Değişikliği Başkanlığının teşkilatında yer alan kadro ihdasına ilişkin hükümler tesis edilmiştir. Atama yapılabilecek kadro ve sayıları açık, net ve anlaşılır bir şekilde düzenlendiğinden kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

95. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

G. CBK'nın 35. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'ya Eklenen 792/H Maddesinin (1) ve (4) Numaralı Fıkralarının İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

96. Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında uzman ve uzman yardımcısı istihdam edilmesine ilişkin usul ve esaslar temel olarak 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan maddenin ikinci ila altıncı fıkralarında uzman ve uzman yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavıyla ilgili düzenlemelere yer verilmiştir. Maddenin dokuzuncu fıkrasında ise uzman ve uzman yardımcılarının görev ve yetkilerine dair hükümlere yer verilmiş, bu kapsamda anılan fıkranın birinci cümlesinde bu madde kapsamında istihdam edilen uzman ve uzman yardımcılara teşkilatlanmaya ilişkin CBK'larda öngörülmesi kaydıyla diğer görevlerinin yanı sıra yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde araştırma, analiz, teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yaptırılabilceği hükme bağlanmıştır.

97. Anılan hükümle kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen uzman ve uzman yardımcılarının görev ve yetkilerinin nitelik ve kapsamına ilişkin temel esasların belirlendiği, buna göre; araştırma, analiz, teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yapabilme hususlarının da uzman ve uzman yardımcılarının görev ve yetki tanımı ile kapsamına dâhil edildiği, bununla birlikte her kurumun hizmet alanının böyle bir yetkinin kullanımını gerektirmeyebileceği de gözetilerek belli bir kurum bünyesinde istihdam edilen uzman ve uzman yardımcılarının anılan görev ve yetkileri kullanabilmesinin kurumların teşkilatlanmasına ilişkin CBK'larında bu hususun öngörülmesi kaydına bağlandığı anlaşılmaktadır.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

98. Dava dilekçesinde özetle; CBK'nın 29. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın 166. maddesine eklenen (2) ve (3) numaralı fıkralarına ilişkin gerekçelerle kuralların Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. (1) Numaralı Fıkranın Birinci Cümlesi

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

99. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 128. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

100. Kuralla İklim Değişikliği Başkanlığında 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesine göre araştırma, analiz, teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yetkisini haiz iklim değişikliği uzmanı ile iklim değişikliği uzman yardımcısı istihdam edileceği düzenlenmiştir.

101. CBK'nın 29. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın 166. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın birinci cümlesinin incelenmesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

102. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

ii. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

103. CBK'nın 29. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın 166. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın birinci cümlesinin incelenmesinin içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

104. Dava konusu kuralla İklim Değişikliği Başkanlığında iklim değişikliği uzmanı ile iklim değişikliği uzman yardımcısı istihdamına ilişkin usul ve esaslar hakkında 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesine atıf yapılmaktadır. Dolayısıyla dava konusu kuralda düzenlemeye konu olan bu alanda hukuk devletinin temel unsurlarından biri olan belirlilik ilkesinin gereği olarak kurallaştırmanın yapıldığından söz edilebilmesi için kuralın atıfta bulunduğu kanun hükmünde anılan personelin istihdamına ve bununla bağlantılı olarak hukuki statülerine ilişkin temel ilkelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olarak belirlenmiş olması gerekir.

105. Bu bağlamda söz konusu Kanun'un ek 41. maddesinde, anılan madde kapsamında personel istihdamına ilişkin usul ve esasların açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel şekilde saptanmış olduğu görüldüğünden dava konusu kural bu yönüyle bir belirsizlik içermemektedir.

106. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

b. CBK'nın (1) Numaralı Fıkrasının İkinci Cümlesi İle (4) Numaralı Fıkra

107. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralların Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

108. Kurullarla, İklim Değişikliği Başkanlığında istihdam edilen iklim değişikliği uzmanı ile iklim değişikliği uzman yardımcılarının mali ve sosyal hak ve yardımları ile diğer

özlük hakları bakımından 375 sayılı KHK'nın ek 30. maddesi uyarınca Adalet Uzmanı ve Adalet Uzman Yardımcısına denk olduğu, Başkan ve Başkan Yardımcılarının mali ve sosyal hak ve yardımları ile diğer özlük hakları bakımından ise 375 sayılı KHK'nın ek 30. maddesi uyarınca sırasıyla Türkiye İstatistik Kurumu Başkan ve Başkan Yardımcılarına denk olduğu düzenlenmiştir.

109. CBK'nın 29. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın 166. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın ikinci cümlesi ile (3) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

110. Açıklanan nedenlerle dava konusu kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kurallar Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralların ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kurallar konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

Ğ. CBK'nın 39. Maddesiyle Ekli (1) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadroların İptal Edilerek (2) Numaralı CBK'nın Eki (1) Sayılı Cetvel'in Tarım ve Orman Bakanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığı Bölümlerinden Çıkarılmasının ve Ekli (2) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadroların İhdas Edilerek (2) Numaralı CBK'nın Eki (1) Sayılı Cetvel'in Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı ve İklim Değişikliği Başkanlığı Bölümlerine Eklenmesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

111. Dava dilekçesinde özetle; genel idare esaslarına göre yürütülmekte olan kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve süreklî görevleri ifa eden kamu görevlilerinin kadrolarının ihdasına ve iptaline ilişkin hükümlerin kanunla düzenlenmesi gerektiği, münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda CBK çıkarıldığı, CBK çıkarma yetkisinin anayasal çerçeve dışında kullanıldığı, bunun Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ile kuvvetler ayrılığı ilkeleriyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104., ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

112. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

113. Kural Tarım ve Orman Bakanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığı merkez teşkilatlarına ilişkin kadroların iptal edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerinden çıkarılmasını; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı ve İklim Değişikliği Başkanlığı merkez ve taşra teşkilatlarına ilişkin kadroların ihdas edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerine eklenmesini öngörmektedir.

114. CBK'nın 22. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın başlığı ile birlikte değiştirilen 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler kadro iptal ve ihdasını öngören dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

115. Bu itibarla kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

116. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

117. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

118. CBK'nın 14. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya eklenen 423/B maddesinin (f) bendinde yer alan "...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü..." ibaresinin incelenmesinin içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

119. Kuralla iptal edilen Tarım ve Orman Bakanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığı merkez teşkilatlarına ilişkin kadrolar ile ihdas edilen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı ve İklim Değişikliği Başkanlığı merkez ve taşra teşkilatlarına ilişkin kadroların sayıları açık, net ve anlaşılır bir şekilde düzenlendiğinden kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

120. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

H. CBK'nın Geçici 1. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (b) ve (c) Bentlerinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

121. Dava dilekçesinde özetle; genel idare esaslarına göre yürütülmekte olan kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden kamu görevlilerinin kadrolarının

ihdasına ilişkin hükümlerin kanunla düzenlenmesi gerektiği, münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda CBK çıkarıldığı, CBK çıkarma yetkisinin anayasal çerçevede dışında kullanılmasının Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ile kuvvetler ayrılığı ilkeleriyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralların Anayasanın 2., 6., 7., 8., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralların Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

122. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralların Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

123. CBK'nın geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü İklim Değişikliği ve Uyum Daire Başkanlığında görev yapan 657 sayılı Kanun'a tabi memurların kadrolarıyla birlikte İklim Değişikliği Başkanlığına devredilmiş, bu personele ilişkin kadroların (2) numaralı CBK'nın eki (I) Sayılı Cetvel'in Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bölümünden çıkarılmış ve İklim Değişikliği Başkanlığı bölümüne eklenmiş sayılacağı düzenlenmiştir. Kuralın devamında devredilen personelden çevre ve şehircilik uzmanı ile çevre ve şehircilik uzman yardımcılarının kadro unvanlarının, devredildikleri söz konusu Başkanlık için düzenlenen aynı nitelikteki durumlarına uygun kadronun unvanıyla değiştirilmiş sayılacağı da belirtilmiştir.

124. Anılan fıkranın (c) bendinde ise kadroları Tarım ve Orman Bakanlığında bulunanlardan anılan Bakanlığın mülga Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğünde görev yapan 657 sayılı Kanun'a tabi memurların kadrolarıyla birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Başkanlığına devredilmiş, bu personele ilişkin kadroların (2) numaralı CBK'nın eki (I) Sayılı Cetvel'in Tarım ve Orman Bakanlığı bölümünden çıkarılmış ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bölümüne eklenmiş sayılacağı düzenlenmiştir. Kuralın devamında devredilen personelden tarım ve orman uzmanı ile tarım ve orman uzman yardımcılarının kadro unvanları, devredildikleri söz konusu Bakanlık için düzenlenen aynı nitelikteki durumlarına uygun kadronun unvanıyla değiştirilmiş sayılacağı belirtilmiştir.

125. Kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapısı içinde yer alan kadro unvanlarındaki değişiklikler ve bu değişikliklere bağlı olarak söz konusu kadro unvanları arasında gerçekleştirilen atama işlemleri de idarenin teşkilat yapısıyla ilgili düzenlemelerin bir sonucudur.

126. CBK'nın 22. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın başlığı ile birlikte değiştirilen 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler kadro iptal ve ihdasını öngören dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

127. Bu itibarla kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

128. Kurullarla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kurulların kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

129. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

b. Kurulların İçerik Yönünden İncelenmesi

130. CBK'nın 14. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya eklenen 423/B maddesinin (f) bendinde yer alan "...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü..." ibaresinin incelenmesinin içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler dava konusu kurullar yönünden de geçerlidir.

131. Kurullarla, iptal edilen Tarım ve Orman Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teşkilatlarına ilişkin kadrolar ile ihdas edilen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İklim Değişikliği Başkanlığı teşkilatlarına ilişkin kadroların ve devredilmiş sayılan unvanların ve görevlilerin sayıları açık, net ve anlaşılır bir şekilde düzenlendiğinden kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

132. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

I. CBK'nın Geçici Birinci Maddesinin (2) ve (3) Numaralı Fıkralarının İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

133. Dava dilekçesinde özetle; genel idare esaslarına göre yürütülmekte olan kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden kamu görevlilerinin kadrolarının ihdasına ilişkin hükümlerin kanunla düzenlenmesi gerektiği, münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda CBK çıkarıldığı, CBK çıkarma yetkisinin anayasal çerçeve dışında kullanılmasının Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ile kuvvetler ayrılığı ilkeleriyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. (2) Numaralı Fıkra

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

134. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

135. Anayasa Mahkemesi bakanlıkların ve bağlı kuruluşlarının, CBK ile kurulan kamu tüzel kişiliklerinin, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluşların kadrolarının ihdası ve iptaline ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygun olup olmadığı hususunu daha önceki bazı kararlarında değerlendirmiştir. Bu kapsamda söz konusu kurum ve kuruluşların kadrolarının ihdası ve iptaliyle ilgili düzenlemelerin idarenin teşkilat yapısı ile ilgili olup yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu, Anayasa'da CBK ile düzenlenmesi yasaklanan haklar ve ödevlerle ilgisinin bulunmadığı ve Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasının "*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir*" ile Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasının "*Kamu tüzel kişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur*" şeklindeki hükümleriyle bağlantılı olarak Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönünün de bulunmadığı ifade edilmiştir (AYM, E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021, §§ 17-22; E.2021/50, K.2021/89, 16/12/2021, §§ 18-23; E.2021/91, K.2021/106, 30/12/2021, §§ 19-25; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 27, 28; E.2022/37, K.2023/44, 9/3/2023, §§ 9, 10).

136. Kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapısı içinde yer alan kadro unvanlarındaki değişiklikler ve bu değişikliklere bağlı olarak söz konusu kadro unvanları arasında gerçekleştirilen atama işlemleri de idarenin teşkilat yapısıyla ilgili düzenlemelerin bir sonucudur. Bu itibarla, kadro ihdas ve iptaline ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluğuna ilişkin olarak yukarıda yer verilen değerlendirmeler bu tür düzenlemeler bakımından da aynen geçerlidir (benzer yöndeki karar için bkz. AYM, E.2019/38, K.2022/148, 30/11/2022, § 103).

137. Kuralla, değişen kadrolarda bulunanların önceki görevlerinde geçirmiş oldukları sürelerin yeni kadrolarında geçmiş sayılacağını öngören, dolayısıyla anılan Kurumun teşkilat yapısıyla ilgili bir düzenleme getiren dava konusu kural yönünden, belirtilen kararlardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

138. Bu itibarla kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

139. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesinde "*Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz.*" denilmiştir. Buna göre CBK'ların anılan Anayasa hükmü yönünden denetimi yapılırken CBK ile düzenlenen alanda hüküm ifade eden, bu bağlamda karşılaştırmaya esas olabilecek daha önce kabul edilmiş bir kanun hükmünün bulunup bulunmadığının tespit edilmesi gerekir. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

140. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ve Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

ii. Kurallın İçerik Yönünden İncelenmesi

141. CBK'nın 14. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya eklenen 423/B maddesinin (f) bendinde yer alan "...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü..." ibaresinin içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

142. Kuralla kadro unvanlarındaki değişikliğe ve bu değişiklikle bağlantılı olarak ilgili personelin atanmasına ilişkin usul ve esasların açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel şekilde düzenlendiği görüldüğünden kuralın bu yönüyle bir belirsizlik içermediği sonucuna varılmıştır.

143. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

b. Geçici Birinci Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

144. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

145. Kuralla, geçici 1. madde kapsamında unvanı veya görev yaptığı birim ya da bakanlığı değişenlerden mali hakları hususunda haklarında 375 sayılı KHK'nın geçici 12. maddesi veya ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulananlar hakkında anılan düzenlemelerin uygulanmasına devam edileceği düzenlenmiştir.

146. CBK'nın 29. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın 166. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın ikinci cümlesi ile (3) numaralı fıkrasında konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler mahiyetine uygun düştüğü ölçüde dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

147. Mali haklara ilişkin düzenleme öngören kural CBK ile düzenlenmesi yasak alana ilişkin olduğundan iptali gerekir.

148. Açıklanan nedenlerle dava konusu kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmemiştir.

Kural konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

IV. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

149. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*" denilmekte, 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmak suretiyle Anayasa Mahkemesinin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir.

150. Bu kapsamda (85) numaralı CBK'nın

- 29. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın 166. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın ikinci cümlesi ile (3) numaralı fıkrasının,

- 35. maddesiyle (4) numaralı CBK'ya eklenen 792/F maddesinin "*...Başkan tarafından verilen görevleri yapmak ve gerektiğinde Başkana vekâlet etmek...*" bölümünün,

- 35. maddesiyle (4) numaralı CBK'ya eklenen 792/H maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi ile (4) numaralı fıkrasının,

- Geçici 1. maddesinin (3) numaralı fıkrasının,

iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu kurallara ilişkin iptal hükümlerinin kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

V. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

151. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kuralın uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararın doğabileceği belirtilerek yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

28/10/2021 tarihli ve (85) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 1. 29. maddesiyle 15/7/2018 tarihli ve 30479 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 166. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın ikinci cümlesi ile (3) numaralı fıkraya,

2. 35. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne eklenen;

a. 792/F maddesinin “...*Başkan tarafından verilen görevleri yapmak ve gerektiğinde Başkana vekâlet etmek...*” bölümüne,

b. 792/H maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi ile (4) numaralı fıkrasına,

3. Geçici 1. maddesinin (3) numaralı fıkrasına,

yönelik iptal hükümlerinin yürürlüğe girmelerinin ertelenmeleri nedeniyle bu fıkralara, cümlelere ve bölüme ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

B. 1. 14. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne eklenen 423/B maddesinin (f) bendinde yer alan “...*Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü...*” ibaresine,

2. 22. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin başlığı ile birlikte değiştirilen 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesine,

3. 29. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 166. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın birinci cümlesine,

4. 31. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin Onüçüncü Bölümüne eklenen geçici 1. maddenin (1) numaralı fıkrasına,

5. 35. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne eklenen;

a. 792/Ç maddesinin (2) numaralı fıkrasına,

b. 792/F maddesinin “...*Başkan tarafından verilen görevleri yapmak ve gerektiğinde Başkana vekâlet etmek...*” bölümü dışında kalan kısmına,

c. 792/H maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesine,

6. 39. maddesiyle;

a. Ekli (1) Sayılı Liste’de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki (I) Sayılı Cetvel’in ilgili bölümlerinden çıkarılmasına,

b. Ekli (2) Sayılı Liste’de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki (I) Sayılı Cetvel ’in ilgili bölümlerine eklenmesine,

7. Geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentleri ile (2) numaralı fıkrasına,

yönelik iptal talepleri 22/2/2024 tarihli ve E.2021/131, K.2024/51 sayılı kararla reddedildiğinden bu fıkralara, bentlere, cümlelere, ibareye, kısma, eklemeye ve çıkarmaya ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

22/2/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI. HÜKÜM

28/10/2021 tarihli ve (85) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin;

A. 14. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne eklenen 423/B maddesinin (f) bendinde yer alan “...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü...” ibaresinin konu bakımından yetki ve içeriği itibarıyla Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ’in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B. 22. maddesiyle 15/7/2018 tarihli ve 30479 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin başlığı ile birlikte değiştirilen 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR’ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

C. 29. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 166. maddesine eklenen;

1. (2) numaralı fıkranın;

a. Birinci cümlesinin;

i. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR’ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

ii. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

b. İkinci cümlesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. (3) numaralı fıkranın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

Ç. 31. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Onüçüncü Bölümüne eklenen geçici 1. maddenin (1) numaralı fıkrasının;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

D. 35. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen;

1. 792/Ç maddesinin (2) numaralı fıkrasının;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. 792/F maddesinin;

a. "...Başkan tarafından verilen görevleri yapmak ve gerektiğinde Başkana vekâlet etmek..." bölümünün konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE ile Yılmaz AKÇİL'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

b. “...Başkan tarafından verilen görevleri yapmak ve gerektiğinde Başkana vekâlet etmek...” bölümü dışında kalan kısmının;

i. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR’ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

ii. İçeriği itibarıyla Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

3. 792/H maddesinin;

a. (1) numaralı fıkrasının;

i. Birinci cümlesinin;

(1). Konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR’ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

(2). İçeriği itibarıyla Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

ii. İkinci cümlesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

b. (4) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

E. 39. maddesiyle;

1. Ekli (1) Sayılı Liste’de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki (1) Sayılı Cetvel’in ilgili bölümlerinden çıkarılmasının;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR’ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel 'in ilgili bölümlerine eklenmesinin;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

F. Geçici 1. maddesinin;

1. (1) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerinin;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. (2) numaralı fıkrasının;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

3. (3) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

22/2/2024 tarihinde karar verildi.

**Başkan
Zühtü ARSLAN**

**Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN**

**Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA**

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. (85) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin (CBK) 14. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya eklenen 423/B (f) bendinde yer alan "...*Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü...*" ibaresinin; 22. maddesiyle değiştirilen (4) numaralı CBK'nın 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin; 29. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın 166. maddesine eklenen (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin; 31. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın Onüçüncü Bölümüne eklenen geçici 1. maddenin (1) numaralı fıkrasının; 35. maddesiyle (4) numaralı CBK'ya eklenen 792/Ç maddesinin (2) numaralı fıkrasının, 792/F maddesinin iptal edilmeyen kısmının ve 792/H maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin; 39. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına karar verilmiştir.

A. "...*Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü...*" İbresi

2. Dava konusu ibarenin de içinde bulunduğu (f) bendi uyarınca, "*Bakanlık mekânsal veri altyapısının oluşturulması, geliştirilmesi ve işlenmesi ile Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütmek,*" Tarım ve Orman Bakanlığı'nın birimlerinden olan Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır.

3. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde *Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevlerin* CBK ile düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Başka bir ifadeyle temel hak ve özgürlüklere ilişkin yasak alanda CBK çıkarılmaz.

4. Çoğunluğa göre, kural söz konusu Genel Müdürlüğe Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin "*iletilmesi*" veya "*temin edilmesi*" görevini değil, bu hususlarda çalışmalar yapma görevi verdiği için kişisel verilere ilişkin olarak yasak alanda bir düzenleme yapmamaktadır. Bu görüşe en az iki nedenle katılmak mümkün değildir. Birincisi kuralın lafzından ilgili genel müdürlüğün Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesiyle görevli olmadığını çıkarmak zordur. Bu konularda çalışmalar yürütme görevinin, ihtiyaç duyulan verilerin iletilmesi ve teminini dışlayan bir görev olarak yorumlanması zordur. İkincisi, bir an için çoğunluğun yorumunun geçerli olduğunu varsaysak bile, Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi görevinin başka bir birime verilmiş olması gerekir. Ancak dava konusu düzenleme dışında Bakanlığın başka herhangi bir birimine ihtiyaç duyulan verileri isteme, iletme ve temin etme görevi verilmiş değildir.

5. Bu gerekçelerle, kural kişisel verilerin korunması hakkına ilişkin olduğu ve yasak alan kapsamında kaldığı için konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırıdır.

6. Mahkememizin 2018/134 esas sayılı kararına ilişkin yazmış olduğum karşıoy gerekçesinde açıklanan gerekçelerle kural içerik bakımından da Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerine aykırıdır (bkz. AYM, E.2018/134, K.2021/13, 03/03/2021, Karşıoy Gerekçesi, §§ 18-30). Bunun yanında kural belirlilik ve öngörülebilirlikten uzak olduğu için Anayasa'nın 2. maddesine de aykırılık teşkil etmektedir.

B. CBK'nın 39. Maddesi

7. CBK'nın dava konusu 39. maddesi ile ekli (1) sayılı listede yer alan kadroların iptal edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) sayılı Cetvelin ilgili bölümünden çıkarıldığı ve ekli (2) sayılı listede yer alan kadroların da ihdas edilerek aynı CBK'nın eki (I) sayılı Cetvelin ilgili bölümlerine eklendiği belirtilmiştir.

8. Anayasa Mahkemesinin 2018/119 esas sayılı kararına ilişkin muhalefet çerhinde açıkladığımız üzere, kamu kurum ve kuruluşlarında kadro ihdasına ve iptaline yönelik hususlar bütçe hakkıyla ilgisi, başta mülkiyet hakkı olmak üzere temel hak ve hürriyetlere ilişkin olması ve münhasıran kanunla öngörülen bir konu olması nedeniyle CBK ile düzenlenemez. Dolayısıyla bu yönde düzenleme yapan CBK hükümleri Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırılık teşkil eder (bkz. AYM, E.2018/119, K.2020/25, 11/06/2020, *Karşioy Gereçesi*, §§ 14-36; E.2020/48, K.2023/11, 25/01/2023, *Karşioy Gereçesi*, § 7). Bu gerekçelerle kadro ihdası ve iptali içeren dava konusu kurallar Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırıdır.

C. (4) Numaralı CBK'ya Eklenen 792/Ç Maddesinin (2) Numaralı Fıkrası

9. Dava konusu fıkra İklim Değişikliği Başkanlığının hizmet birimleri ile bunların çalışma usul ve esaslarının bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenmesini öngörmektedir. Kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığı konusunda çoğunluğa katılmakla birlikte, içerik yönünden iptal edilmesi gerektiğini düşünmekteyim.

10. Benzer bir kurala ilişkin yazdığım karşıoy gerekçesinde belirtildiği üzere Anayasa'nın 123. maddesi uyarınca bir kamu tüzel kişininin CBK ile kurulması ve teşkilatını oluşturan *birimlerin* yapısının, görev ve yetkilerinin belirlenmesi mümkündür. Ancak gerek Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuki belirlilik ilkesi gerekse 123. maddede öngörülen "*idarenin kanuniliği*" ilkesi kurulan idari birimlere ilişkin temel çerçevenin, kuruluşa, denetime, görev ve yetkilere dair esasların kanunda/CBK'da düzenlenmesini gerektirmektedir. Bu itibarla CBK hükümlerinin keyfi uygulamalara izin vermeyecek şekilde açık, belirli ve herkes için öngörülebilir nitelikte olması zorunludur (AYM, E.2020/46, K.2023/149, 13/09/2023, *Karşioy Gereçesi*, § 10).

11. Bu durum Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası kapsamında teşkilat yapısı CBK ile düzenlenebilecek olan Bakanlıkların bağlı kuruluşlarının hizmet birimleri için de geçerlidir. Kuşkusuz Bakanlıkların veya bağlı kuruluşlarının teşkilat yapısını düzenleyen CBK'da her türlü ayrıntının bulunması gerekmemektedir. Ancak yönetmeliğe bırakılacak hususlarla ilgili genel esasların ve çerçevenin belirlenmesi de CBK yetkisinin devredilmemesi bakımından önem taşımaktadır.

12. Dava konusu CBK hükmü ise hiçbir çerçeve belirlemeden, Başkanlığın hizmet birimleri ile bunların çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesini Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmeliğe bırakmaktadır. Bunu Anayasa'nın 2. ve 106. maddeleriyle bağdaştırmak mümkün değildir (aynı yönde bkz. AYM, E.2019/96, K.2022/17,

D. (4) Numaralı CBK'nın Dava Konusu Diğerk Hükümleri

13. (4) numaralı CBK'nın 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesi uyarınca *“Başkanlığın yönetim ve koordinasyonunda Başkana yardımcı olmak üzere, iki başkan yardımcı atanabilir”*. Aynı CBK'ya eklenen 792/F maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre de *“Başkanlığın görevlerini yürütmede Başkana yardımcı olmak...üzere iki Başkan Yardımcısı atanabilir.”*

14. Diğerk yandan, (4) numaralı CBK'nın Onüçüncü Bölümüne eklenen geçici 1. maddenin dava konusu (1) numaralı fıkrasında maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Göç İdaresi Başkanlığının muhtelif kadrolarında bulunanların görevlerinin başkaca bir işleme gerek kalmaksızın sona ermesi öngörülmüştür.

15. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine göre *“Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz”*. Anayasa'nın 128. maddesi gereğince kamu görevlilerinin *“atanmaları”*na ve görevlerinin sona erdirilmesine ilişkin hususlar münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken konulardandır. Bu sebeple ve yukarıda (B) başlığı altında açıklanan gerekçelerle kurallar Anayasa'ya aykırıdır.

16. Diğerk taraftan, (4) numaralı CBK'nın 166. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın birinci cümlesi uyarınca Göç İdaresi Başkanlığında 375 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin ek 24. maddesine göre denetçi ve denetçi yardımcısı istihdam edilebilecektir. Aynı CBK'ya eklenen 792/H maddesinin (1) numaralı fıkrası da İklim Değışikliği Başkanlığında 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesine göre araştırma, analiz, teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yetkisini haiz İklim Değışikliği Uzmanı ile İklim Değışikliği Uzman Yardımcısı istihdam edilebileceğini öngörmektedir.

17. Kurallar yaptıkları atıf nedeniyle ilgili başkanlıklarda istihdam edilebilecek olan denetçi yardımcısı ve uzman yardımcısı bakımından kamu hizmetine giriş şartları ile denetçi ve uzmanlar bakımından göreve atanmak için gerekli nitelikleri de düzenlemiş olmaktadır. Bu sebeple kural denetçi ve uzmanlar yönünden Anayasa'nın münhasıran kanunla düzenlenmesini öngördüğü konuda (m. 128), denetçi yardımcısı ve uzman yardımcısı yönünden de kamu hizmetine girme hakkına ilişkin (m. 70) düzenleme yaptığı için Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırıdır (aynı yönde bkz. AYM, E.2018/123, K.2022/138, 09/11/2022, Karşıoy Gereğçesi, §§ 13-19; E.2020/48, K.2023/11, 25/01/2023, Karşıoy Gereğçesi, §§ 4-5).

18. Yukarıda (A), (B), (C) ve (D) başlıkları altında açıklanan gerekçelerle, dava konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğunu düşündüğümden red yönündeki çoğunluk kararına katılmıyorum.

KARŞIOY GEREKÇESİ

85 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin;

22. maddesiyle 15/7/2018 tarihli ve 30479 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin başlığı ile birlikte değiştirilen 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin konu bakımından yetki yönünden,

29. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 166. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın birinci cümlesinin konu bakımından yetki yönünden,

31. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin Onüçüncü Bölümüne eklenen geçici 1. maddenin (1) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden,

792/Ç maddesinin (2) numaralı fıkrasının içerik yönünden,

792/F maddesinin; “...Başkan tarafından verilen görevleri yapmak ve gerektiğinde Başkana vekâlet etmek...” bölümü dışında kalan kısmının konu bakımından yetki yönünden,

792/H maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin konu bakımından yetki yönünden,

39. maddesiyle Ekli (1) Sayılı Liste’de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki (I) Sayılı Cetvel’in ilgili bölümlerinden çıkarılmasının ve Ekli (2) Sayılı Liste’de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki (I) Sayılı Cetvel’in ilgili bölümlerine eklenmesinin konu bakımından yetki yönünden,

Geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerinin ve (2) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden,

Anayasa’ya aykırı olması nedeniyle iptal kararı verilmesi gerektiği yönündeki sayın Yusuf Şevki Hakyemez’in karşıoy gerekçelerindeki hukuki nedenlerle iptal yönünde oy kullandım.

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

A) 14. Maddesiyle 10/7/2018 Tarihli ve 30474 Sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanan (1) Numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne Eklenen 423/B Maddesinin (f) Bendinde Yer Alan “...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü...” İbaresini Yönden

1. Dava konusu kural, Bakanlığa kişisel verilerin toplanması ve işlenmesini de kapsayacak şekilde yetki verdiğiinden temel haklarla ilgili kanunla düzenlenmesi gereken bir alandır. Dolayısıyla kural konu bakımından yetki yönünden Anayasa’nın 104. maddesinin, on yedinci fıkrasına aykırı düşmektedir.

2. Kural içerik yönünden de daha önce yazdığım bir karşıoydaki gerekçelerle (AYM, E.2018/123, K.2022/138, 09/11/2022, Engin Yıldırım, Karşioy Gerekçesi, §§24-29) Anayasa’nın 13. ve 20. maddeleriyle uyumlu değildir.

B) 22. Maddesiyle (4) Numaralı CBK’nın Başlığı İle Birlikte Değiştirilen 160. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesi Yönünden

3. Kadro ihdası içeren dava konusu kural konu bakımından yetki yönünden Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırıdır.

C) 29. Maddesiyle (4) Numaralı CBK’nın 166. Maddesine Eklenen (2) Numaralı Fıkranın Birinci Cümlesi Yönünden

4. Benzer bir kuralı içeren bir iptal başvurusunda ifade ettiğim gerekçelerle (AYM, E.2020/48, K.2023/11, 25/01/2023, Engin Yıldırım, Karşioy Gerekçesi § 4) dava konusu kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa’nın 104. maddesinin, on yedinci fıkrasıyla bağdaşmadığı kanaatindeyim.

Ç) 31. Maddesiyle (4) Numaralı CBK’nın Onüçüncü Bölümüne Eklenen Geçici 1. Maddenin (1) Numaralı Fıkrası Yönünden

5. Benzer bir kuralı içeren bir iptal başvurusunda belirttiğim gerekçelerle (AYM, E.2018/149, K.2022/163, 29/12/2022, Engin Yıldırım, Karşioy Gerekçesi § 1) dava konusu kural konu bakımından yetki yönünden Anayasa’nın 104. maddesinin, on yedinci fıkrasıyla uyumlu değildir.

D) 35. Maddesiyle (4) Numaralı CBK’ya Eklenen 792/Ç Maddesinin (2) Numaralı Fıkrası Yönünden

6. Dava konusu kural içerik yönünden daha önce benzer bir kuralı öngören bir iptal başvurusunda belirttiğim gerekçelerle (AYM, E.2020/46, K.2023/149, 13/09/2023, § Engin Yıldırım, Karşioy Gerekçesi §§ 1-8) Anayasa’nın 2. ve 123. maddelerine uygun düşmemektedir.

E) 35. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'ya Eklenen 792/F Maddesi Yönünden

7. Benzer bir kuralı içeren bir iptal başvurusunda ifade ettiğim gerekçelerle (AYM, E.2020/48, K.2023/11, 25/01/2023, Engin Yıldırım, Karşıoy Gerekçesi § 4) dava konusu kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin, on yedinci fıkrasına aykırılık taşımaktadır.

F) 35. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'ya Eklenen 792/H Maddesinin (1) Ve (4) Numaralı Fıkraları Yönünden

8. Benzer bir kuralı içeren bir iptal başvurusunda ifade ettiğim gerekçelerle (AYM, E.2020/48, K.2023/11, 25/01/2023, Engin Yıldırım, Karşıoy Gerekçesi § 4) dava konusu kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin, on yedinci fıkrasına aykırıdır.

G) 39. Maddesiyle Ekli (1) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadroların İptal Edilerek (2) Numaralı CBK'nın Eki (1) Sayılı Cetvel'in Tarım ve Orman Bakanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığı Bölümlerinden Çıkarılmasının ve Ekli (2) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadroların İhdas Edilerek (2) Numaralı CBK'nın Eki (1) Sayılı Cetvel'in Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı ve İklim Değişikliği Başkanlığı Bölümlerine Eklenmesi Yönünden

9. Benzer bir kuralı içeren bir iptal başvurusunda ifade ettiğim gerekçelerle (AYM, E.2020/48, K.2023/11, 25/01/2023, Engin Yıldırım, Karşıoy Gerekçesi § 4) dava konusu kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin, on yedinci fıkrasına aykırı düşmektedir.

H) Geçici 1. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (b) ve (c) Bentleri Yönünden

10. Benzer bir kuralı içeren bir iptal başvurusunda belirttiğim gerekçelerle (AYM, E.2019/38, K.2022/148, 30/11/2022, Engin Yıldırım, Karşıoy Gerekçesi §§ 1-2) dava konusu kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin, on yedinci fıkrasına aykırı düşmektedir.

I) Geçici 1. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrası Yönünden

11. Dava konusu kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin onyedinci fıkrasına aykırılık taşımaktadır.

Üye
Engin YILDIRIM

KARŞIOY GEREKÇESİ

(1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin (CBK) 423/B maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) bendindeki "...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü ..." ibaresinin, (4) numaralı CBK'nın 160. maddesinin (3) numaralı fıkrası ile 166. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlelerinin, geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 792/Ç maddesinin (2) numaralı fıkrasının, 792/F maddesinin "...Başkan tarafından verilen görevleri yapmak ve gerektiğinde Başkana vekâlet etmek..." bölümü dışında kalan kısmının, 792/H maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin, (85) numaralı CBK'nın 39. maddesi ile geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) ve (ç) bentlerinin ve (2) numaralı fıkrasının Anayasaya aykırı olmadığına ve iptal talebinin reddine karar verilmiştir.

Red kararlarının gerekçelerinde; bakanlıklar ile bunların bağlı kuruluşlarının ve birimlerinin görev ve yetkileri ile personel istihdamı ve kadrolarının ihdası ve iptali konusundaki düzenlemelerin yürütme yetkisine ilişkin olduğu, Anayasada CBK ile düzenlenmesi yasaklanan haklar ve ödevler ile ilgisinin bulunmadığı, Anayasanın 106. ve 123. maddelerinin son fıkraları ile bağlantılı olarak 104. maddenin onyedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü olmadığı gibi daha önce kanunlarda da açıkça düzenlenmediği, bu nedenlerle konu yönünden Anayasanın 104. maddesine aykırı olmadığı belirtilmiştir.

1. (1) numaralı CBK'nın 423/B maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) bendindeki dava konusu kuralla Tarım ve Orman Bakanlığının bir hizmet birimine Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütme görevi verilmiştir.

Benzer hükümlerin Anayasaya aykırı olmadığı yönündeki önceki kararlarımıza ilişkin karşıoy gerekçelerimde ayrıntılı olarak açıklanan sebeplerle bu hükmün de konu ve içerik yönünden Anayasaya aykırı olduğu ve iptal edilmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmam mümkün olmamıştır (geniş açıklama için bkz. 3/3/2021 tarihli ve E.2018/134, K.2021/13 sayılı; 13/10/2021 tarihli ve E.2018/133, K.2021/70 sayılı kararlara ilişkin karşıoy gerekçelerim).

2. (4) numaralı CBK'nın yukarıda belirtilen hükümlerinde bazı bağlı kuruluşların teşkilâtı, görev ve yetkileri, personel istihdamı, belirli kadrolarda bulunanların görevlerinin sona erdirilmesi gibi konularda düzenlemeler yapılmıştır.

Önceki karşıoy gerekçelerimde açıklanan sebeplerle, bu hükümlerin de Anayasaya aykırı olduğunu ve iptal edilmeleri gerektiğini düşündüğümden çoğunluğun aksi yöndeki görüşlerine katılmadım (geniş açıklama için bkz. 30/12/2023 tarihli ve E.2019/71, K.2020/82 sayılı karara ilişkin karşıoy gerekçem. Aynı yönde örn. olarak bkz. 13/10/2021 tarihli ve E.2018/133, K.2021/70 sayılı; 16/12/2021 tarihli ve E.2021/50, K.2021/89 sayılı; 30/12/2021 tarihli ve E.2021/91, K.2021/106 sayılı; 29/12/2022 tarihli ve E.2018/149, K.2022/163 sayılı; 25/1/2023 tarihli ve E.2020/48, K.2023/11 sayılı; 9/3/2023 tarihli ve E.2022/37, K.2023/44 sayılı kararlara ilişkin karşıoy gerekçelerim).

3. (85) numaralı CBK'nın 39. maddesinde, ekli listelerdeki kadroların iptal ve ihdas edilerek (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında CBK'nın eki (I) sayılı Cetvelin ilgili bölümlerinden çıkarıldığı ve ilgili bölümlerine eklendiği hükmüne bağlanmıştır.

Bakanlıkların ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının kadrolarının iptali ve ihdasının Anayasa uyarınca kanunla düzenlenmesi gerektiğinden, çoğunluğun red gerekçesinde atf yapılan kararlara ilişkin olanlar da dâhil olmak üzere daha önceki karşıoy gerekçelerimde ayrıntılı olarak açıklanan sebeplerle mezkûr kuralların Anayasaya aykırı olmadığı yönündeki çoğunluk görüşüne katılmam mümkün olmamıştır (örn. olarak bkz. 11/6/2020 tarihli ve E.2018/119, K.2020/25 sayılı; 12/6/2020 tarihli ve E.2019/105, K.2020/30 sayılı; 30/12/2020 tarihli ve E.2019/71, K.2020/82 sayılı; 31/3/2021 tarihli ve E.2020/8, K.2021/25 sayılı; 16/12/2021 tarihli ve E.2021/50, K.2021/89 sayılı; 30/12/2021 tarihli ve E.2021/91, K.2021/106 sayılı; 9/3/2023 tarihli ve E.2022/37, K.2023/44 sayılı kararlara ilişkin karşıoy gerekçelerim).

4. (85) numaralı CBK'nın geçici 1. maddesinde, bu CBK ile kadroları devredilen personele ilişkin geçiş hükümlerine yer verilmiştir.

Kuralın bir bölümünün iptal edilmesine karar verilmiş olsa da, kalan kısmının iptali talebinin reddine ilişkin gerekçede belirtilen görüşlere daha önceki karşıoy gerekçelerimde açıklanan sebeplerle katılmam mümkün olmadığından, kuralın iptal edilmeyen kısmının da iptal edilmesi gerektiği düşüncesiyle bununla ilgili red kararına katılmadım (geniş açıklama için bkz. 29/12/2022 tarihli ve E.2020/54, K.2022/165 sayılı; 16/2/2023 tarihli ve E.2020/34, K.2023/25 sayılı; 27/12/2023 tarihli ve E.2020/52, K.2023/223 sayılı kararlara ilişkin karşıoy gerekçelerim).

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen sebeplerle anılan kuralların Anayasaya aykırı olduğu ve iptal edilmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluğun red kararlarına karşıyım.

Üye
M. Emin KUZ

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Mahkememiz çoğunluğunun 28/10/2021 tarihli ve (85) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile ilgili gerçekleştirilen Anayasa'ya uygunluk denetiminde ulaştığı kanaatlere aşığında belirttiğim kurallarda, açıklayacağım gerekçelerle katılmamaktayım:

A. 14. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 423/B maddesinin (f) bendinde yer alan "...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü..." ibaresinin konu bakımından yetki yönünden:

2. Dava konusu kuralla Tarım ve Orman Bakanlığı Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğüne mekânsal veri altyapısının oluşturulması, geliştirilmesi ve işlenmesi ile Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütmek şeklinde bir görev verilmiştir.

3. Bu görevle ilgili olarak Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin içerisine kişisel verilerin de dahil olduğu söylenebileceğinden kural Anayasa'nın 20. maddesindeki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı ile ilgili bir düzenleme niteliğinde kabul edilmelidir.

4. Dolayısıyla kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesi gereği temel hak ve özgürlüklerle ilgili yasak alanda düzenleme yaptığından konu bakımından yetki yönü ile Anayasa'ya aykırı olup iptali gerekmektedir.

B. 22. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin başlığı ile birlikte değiştirilen 160. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin, 31. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin On Üçüncü Bölümüne eklenen geçici 1. maddenin (1) numaralı fıkrasının, 35. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 792/F maddesinin "Başkanlığın görevlerini yürütmede Başkana yardımcı olmak ... üzere iki Başkan Yardımcısı atanabilir." kısmının, 39. maddesinin, Geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerinin, Geçici 1. maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarının konu bakımından yetki yönünden:

5. Dava konusu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerinde kadro ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır.

6. Kurallarda "konu bakımından yetki" boyutu ile Anayasa'ya uygunluk denetiminde Mahkememiz çoğunluğunca Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırılık bulunmadığı kanaatine ulaşılsa da kuralların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı olduğu için iptali gerekmektedir.

7. Nitekim Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kadro ihdası konusunu düzenleyen bir kuralla ilişkin Anayasa Mahkemesinin daha önce verdiği bir kararda bu konunun Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmesinin Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği görüşünde olduğumdan Mahkememiz çoğunluğunun iptal isteminin reddi yönündeki kanaatine katılmamıştım (Bkz.: E. S.: 2018/119, K. S.: 2020/25, K. T.: 11/06/2020 §§ 6-22,

27-31, 33). Aynı hukuki gerekçelerin kadro ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı dava konusu (85) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerinde de geçerli olduğu kanaatindeyim.

8. Dolayısıyla E. S.: 2018/119, K. S.: 2020/25 sayılı kararın karşoyunda yer verdiğim gerekçelerle (85) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin zikredilen hükümlerinin Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı olması nedeniyle iptali gerektiği kanaatinde olduğum için çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

C. 29. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 166. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın ilk cümlesinin konu bakımından yetki yönünden:

9. Dava konusu kural Göç İdaresi Başkanlığında 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin ek 24. maddesine göre denetçi ve denetçi yardımcısı istihdam edileceğini hüküm altına almaktadır.

10. Görüldüğü üzere dava konusu kural istihdamla ilgili bir düzenleme niteliğindedir. Kuralın zikrettiği 375 sayılı Kanun Hükümünde Kararname'nin ek 24. maddesi merkez teşkilatına ait kadro ve pozisyonlarda istihdam edilecekleri düzenlerken ikinci fıkrasında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 41. maddesindeki bazı hükümlerin kıyasen uygulanması gerektiğine yer verilmektedir.

11. Referansta bulunulan kuralların içeriğine bakıldığında dava konusu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükmü kamu hizmetine girme hakkı yanında istihdam edilecek personelle ilgili nitelikleri düzenleyen bir özelliği de bünyesinde barındırmaktadır. Bu nedenle de kural hem Anayasa'nın 70. maddesindeki kamu hizmetine girme hakkı ile ilgili bir konuyu hem de açıkça Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuyu düzenlemektedir.

12. Bu nedenle kuralın konu bakımından yetki yönüyle Anayasa'nın 104. maddesinin onyedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırılık taşıdığından iptali gerekmektedir.

D. 35. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 792/H maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilk cümlesinin konu bakımından yetki yönünden:

13. Dava konusu kural İklim Değişikliği Başkanlığında 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 41. maddesine göre araştırma, analiz, teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yetkisini haiz İklim Değişikliği Uzmanı ile İklim Değişikliği Uzman Yardımcısı istihdam edilebileceğini öngörmektedir.

14. İstihdama ilişkin bir düzenleme içeren bu kuralda da bu dosyaya konu 85 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 29. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın 166. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın ilk cümlesinin iptali ile ilgili yazdığım gerekçeler geçerli olup bu gerekçelerle dava konusu kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğu için iptali gerekmektedir.

E. 14. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne eklenen 423/B maddesinin (f) bendinde yer alan “...Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü...” ibaresinin içerik yönünden:

15. Dava konusu kurala Tarım ve Orman Bakanlığı Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğüne mekânsal veri altyapısının oluşturulması, geliştirilmesi ve işlenmesi ile Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütmek şeklinde bir görev verilmiş olmasına rağmen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesindeki maddelerde bu konuya ilişkin temel ilkeleri belirleyen ve çerçevesini ortaya koyan bir kurala yer verilmemiştir.

16. Bu nedenle kuralda belirlilik yönünden Anayasa’nın 2. maddesine aykırılık mevcuttur. Zira Anayasa Mahkemesi belirlilik ilkesi bağlamında şu standardı kararlarında özellikle vurgulamaktadır:

“Anayasa’nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti, bir hukuk devleti olarak nitelendirilmiştir. Hukuk devletinin temel unsurlarından biri de ‘belirlilik’ ilkesidir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir” (E.2015/41, K.2017/98, 04/05/2017, § 153).

17. Dolayısıyla dava konusu kural Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularındaki temel ilkeleri belirlemediği için Anayasa’nın 2. maddesine aykırılık gerekçesiyle iptal edilmelidir.

F. 35. maddesiyle (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne eklenen 792/Ç maddesinin (2) numaralı fıkrasının içerik yönünden:

18. Dava konusu kural, İklim Değişikliği Başkanlığının hizmet birimleri ile bunların çalışma usul ve esaslarının bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde belirtilen faaliyet alanı ile görev ve yetkilere uygun olarak Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirleneceğini öngörmektedir.

19. Bununla birlikte İklim Değişikliği Başkanlığının özellikle hizmet birimlerine ilişkin gerek dava konusu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde ve gerekse diğer Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde bir düzenleme bulunmamaktadır.

20. Bu konuya ilişkin ana çerçeveyi belirleyen kuralların bulunmaması belirsizliği ortaya çıkarmaktadır. Bu durum Anayasa’nın 2. maddesine aykırılık teşkil ettiğinden kuralın iptali gerekmektedir.

Karşı Oy

1. 85 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin (CBK) 35. maddesiyle 4 sayılı CBK.ya eklenen 792/F maddesinde İklim Değişikliği Başkanlığı bünyesinde Başkana yardımcı olmak üzere iki başkan yardımcısının atanabileceği hükme bağlanırken bunların Başkan tarafından verilen görevleri yapacağı ve Başkana vekalet edeceklerine dair düzenleme içermektedir.

2. Çoğunluk Anayasa'nın 128. maddesi gereğince memurların görev ve yetkileri ile hak ve yükümlülüklerinin kanunla düzenlenmesi gerektiğinden bahisle Anayasa'nın 104. maddesinin 17. fıkrasının 3. cümlesi gereğince kuralın Anayasa'ya aykırı olduğuna karar vermiştir.

3. İptal istemine konu edilen norm, Çevre ve İklim Değişikliği Bakanlığının teşkilat yapısı içerisinde İklim Değişikliği Başkanlığı adı altında bir birim kurmakta olup bu birimde görev yapacak ve teşkilatın parçası konumundaki başkan yardımcılarına dair düzenleme ihtiva etmektedir.

4. Anayasa'nın 106/son maddesinde yer alan yetki çerçevesinde konunun CBK ile düzenlenebileceğini değerlendirdiğimizden, 2019/96 sayılı dosyada kaleme alınan karşı oy gerekçeleri çerçevesinde kuralın iptal edilmemesi gerektiğini değerlendirdiğimizden aksi yöndeki çoğunluk görüşüne iştirak edilmemiştir

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

KARŞI OY GEREKÇESİ

Mahkememiz çoğunluğu (85) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin (CBK);

A. 22. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'nın başlığı ile birlikte değiştirilen 160. Maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin,

B. 166. Maddesine eklenen (2) Numaralı fıkranın birinci cümlesinin,

C. 31. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'nın 13. Bölümüne Eklenen Geçici 1. Maddenin (1) numaralı fıkrasının,

D. 35. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'ya eklenen 792/F Maddesinin,

E. 35. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'ya eklenen 792/H Maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin,

F. 39. Maddesiyle ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadroların iptal edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) Sayılı Cetvel'in Tarım ve Orman Bakanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığı Bölümlerinden çıkarılmasının ve Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı CBK'nın Eki (1) sayılı Cetvel'in Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı ve İklim Değişikliği Başkanlığı Bölümlerine eklenmesinin,

G. Geçici 1. Maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerinin,

H. Geçici 1. Maddesinin (2) numaralı fıkrasının,

konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına karar vermiştir. Aşağıda açıklanan nedenlerle bu karara katılma imkânı olmamıştır.

1. Çoğunluk görüşünde iptale konu kurallar ile yapılan düzenlemelerin Anayasa'nın 123. maddesi ve 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca teşkilat yapısı kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ve bu yönüyle Anayasa'ya aykırı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2. Yukarıda belirtilen kurallar ile düzenleme yapılan kadrolarda görev alacak kişilerin Anayasa'nın 128. maddesinde belirtilen memur veya diğer kamu görevlisi niteliğini haiz oldukları dikkate alındığında ilgili kadrolara ilişkin kadro ihdası, kadro iptali ve istihdama yönelik düzenlemelerin kanunla yapılması gerektiği açıktır.

3. Kurallar ile düzenlemelerin kapsadığı kişilerin üst düzey kamu yöneticisi olarak değerlendirilmesi de mümkün olmadığından ilgili düzenlemelerin Anayasa'nın 128. Maddesi uyarınca kanunla yapılması gerekmektedir.

4. Açıklanan nedenle kurallar Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır.